

עין משפט
נר מצוה

נב:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

14 ג"ר יהודין משלן מחמת
וכן הוא בספר הרמב"ם.
15 [שנת קב מלין קל:].
16 ג"ר עבדן עבדן קהה דקתי
אזויה, ד' חלה פ"א [מ"ט]
בכורים פ"ב [מ"ח] מנינה
י"ח: [במות ע"ג, ה' ג"א].
17 ודף ג' ג' (1) [ויקרא כו].
18 ג"ל שמתלבט (ע) [חילי
ג"ל בסיומן וע"י לעיל מו:].
19 כ"ס: [בסו"ט, כ] [דברים
יג, ג] [ל שדך ג"א, ח] [וע'
היעט חס"י כ"ב פט: ד"ה
ולא כג"ל]

גליון הש"ס

נב"א והאמר חזק'
פ"ש שני לקמן דף
ע"ג:

מוסף רש"י

התרומה והביכורים
חיובן עליון מיתה, וז'
האובלן מיד, דכתיב ויקרא
(כ) ותמו כי יר יתלוצ'ה
ופתח ליה וכל זר לא יאלל
קדש, וכל הענין מדבר
בתרומה (תנינה י"ח) או:
טמא האובלן, דכתיב ותמו
כי יר יתלוצ'ה, ובכורים
בתרומה, דלמר מר ותרומת
ידן אלו הכפורים יבמות
גו: [והמושג האובלן
שנגזר דכתיב ויקרא כג'
ואם כי יאלל קדש כשגה
ויקרא חמשייתו עליו ותנינה
י"ח: אבל במעשר שני לא,
דכ"ה וז"ל חללי ליה וזין
חמש אלא בכורים את
מעשרו יבמות גו:]

לוהתקינה, אם לריכה מעשה כמו חיתוך את שפיר דנקט
התקינה דמידי דמוסר מלאכה אין טמא נמחשנה
כדאמרין במרוצה (ב"ק דף סו:) ואי אינה חיתוך הוי התקינה
לאו דוקא לכל הכלים יורדים לידו עומאחם נמחשנה:

שיהא שורף בה משקלות. וא"ת
דהבא משמע שעושי משקל
בשל מתכת ובהמוכר את הספינה
(ב"ק דף פט:) וס' ד"ה ולא אמרינן אין
עושינן משקלות משל מתכת וי"ל
דדוקא לשקול צבר ושמן שהללוהו
נדבק בהם ומתיבס ומכבד אסור
אבל לשקול בהם כסף והבז שרי
אלא לרין לחוסן צבור שלא ישחקו
כדאיתא פ' המניח תנין [וגיעון כג.
וה"ל יש סמך עין קול:
פ"ו ד' מ"י פ"ד מה"ל
ה סמך שם:
פ"ה ט' מ"י פ"ו מה"ל
תרומות ה"ו ו' ופ"ג
מה"ל בכורים ה"ו [ה' ה':
פ"ו מ"י פ"י מה"ל
תרומות ה"ו א'
וה"ל ד' ופ"ג מה"ל בכורים
ה"ו ה' ה']:

נורתה פ"ע עשר שני. אחסרה כדי
אונאה קאי ונותנה למעשר
שני בשויה איתו חושש משום אסימון
דשם מטעני יש עליה דמי שאינו
לוקחה בשויה צמורת מטעני כי אם
כמו נסכה איתו אלא נפש רעה ורז'
פפא כל להוסף אפילו שאר מטענות
מסייע ליה לחזקיה דלמר מחללה
גיפה פ"י כאלו מתחילה היתה כן ולא
חסרה דהיינו בשויה דאי ממתיני'
ה"א נותנה למעשר שני בפחות משויה
משום דנפש רעה איתו מקבלה בשויה
צמורת מטעני וקמ"ל דלא מיקרי
אסימון משום דמי שאינו לוקחה
איתו אלא נפש רעה קמ"ל חזקיה
דמחללה גיפה כאלו היתה מתחילה
כך דכ"ע הכי שקלי לה והיינו בשויה
ממש ופירין דאין לנמס' ולחלל
בשויה ומשני צמורת יפה כלומר
שמחלל בפחות מעט משום דאין יכול
לנמס' כמו גיפה שמחלל כמו כן
פחות מעט והרז' רבי יצחק כן הרז'
ר' מאיר פתש דקאי אפחות מכדי
אונאה ונותנה למעשר שני כסלע
שלא שאינו אלא נפש רעה מי שאינו
מקבלה כסלע שלם מסייע ליה
לחזקיה דלמר אע"פ שפורטה לשולחני
בשויה ולא כסלע שלם לפי שהוא
מדקדק יותר אפי' הכי מחלל גיפה
כסלע שלם דאוליך נתר שאר בני
אדם שאינם מדקדקים ומקבלין אותה
כסלע שלם והשתא הוי גיפה כמשמעו
ופירין והא אמר חזקיה לפי שאי אפשר
לנמס' ולחלל כשחזרת יפה כלומר
פחות מעט משלם שלם כמו אם לא
חסרה כלל היה מחלל עליה פחות
מעט וקא משמע לן חזקיה דמחללה
גיפה דאי ממתיני' ה"א נותנה למעשר
שני בשויה כמו עליה שולחני
לפי שאינו אלא נפש רעה למי שאינו
מקבלה כסלע א"כ לא הוי אסימון
והריב"ן פ"י נותנה למעשר שני כסלע
שלם אותה שחסרה כדי אונאה וקשה
דאמאי הוי נפש רעה אותו שאינו
מקבלה הלא חייב להחזיר האונאה:
ואסורים

ימר על כן מוכרה בשויה. לעיל קמי' לה גבי סלע שפיחמה מוכרה
בשויה לפי דמיה ולא ציפה אלמא מותר לקיימה: **ימר על כן**. על
כדי אונאה דלא פתחה כדי אונאה לכל חד וחד כדאית ליה:
לאו דפתחה פורתא פורתא. וקאמר
מותר לקיימה עד שקל אלמא לא
מיחלפא כסלע ומיבחה דרב הונא:
גרוטותיו. שכרי כלי כסף: ה"ג או
יקון או יסוך. לשון התכה ולא גרסינן
ימחין: **באמנע**. יקנה דמשקנה
לא סגי'א: **מן הנה**. לא יקנה לפי
שהרמאי שמתלוצ'ה יקון אותה סביב
עד שיזילא את הנקב ומרמה בה את
האחרים ויזילאנה נשקל: **דמפליג**.
בין כפרים לכרסין: **ומאי שנא**
עליה דלא מפליג. דקמיני כדאי שיראה
לתגר או לקרובי לא שנא כרך לא
שנא כפר: **דמסקין לשוקא**. לקנות
לורך סעודת שבת: **מדס חסידוס**.
וה"ק אם חסיד הוא מקבלה: **למאן**.
מי המתרעס: **אם לחסיד**. קאמר
דיש לו תרעומת על המחזיר מי
טופחו לקבל שיתרעס טוב לו שלא
יקבלנה משיקבלנה ויזילא דינה על
חבירו: **ואמר**. שאינו חסיד ולא
רזה לקבלה אין ליה עליו אלא תרעומת
דלחיו הוא דלפסיד אנפשיה שלא
החזירו בזמני: **דמוקי אוזול**. מעמיד
עליו מלקבלם כשמואל בהם פגס:
מסייע ליה. ממתיני' דקמיני נותנה
למעשר שני: **כל לפורטה**. כל
להחליף סלע חסירה צבורות: **בה**
פורטה בשויה. לפי חקרונה ולא ירמה
את חבירו לפורטה גיפה: **כל לחללה**.
לחלל מעשר שני עליה: **מחלל**. עליה
מעשר דדמי סלע יפה: **גיפה**. כאלו
היא יפה: **מאי קאמר**. כל לפורטה
פורטה בשויה ממתינין אתה
לאשמועינן דינין דפיחמה כדי אונאה
אסור להזילאנה גיפה: ה"ק. אע"פ
שכשנא לפורטה בירושלים צפורות
ליקח סעודת מעשר על כרחו יפירטה
בשויה ולא ציפה אפילו הכי סלע
שמה שאינה אלא נפש רעה וכשמחלל
מעשר עליה מחלל גיפה ואשמועינן
חזקיה דמתיני' דקמיני נותנה למעשר
שני כאלו היא יפה קאמר: **דמזולגין**.
לנמס' דמי פדיוני: **שאין בו שיה**
פרוטה. ואין בו כה לתפוס פדיוני
שיתן פרוטה ויחללה כדאמר לקמן'
ממעשרו' ולא כל מעשר כו': **אמר**
הוא ותומשו. שאני לרין להוסף
עליו: **יבא מחולל על מטות הראשונות**.
שמחללתי עליהן מעשר שני ועודן
בידי יבא אף זה מחולל על אותו
מעשר: **שאי אפשר לאדם לנמס'**
מעושי. לחלל בשורין בנמס'
שמתוך שהוא ירא מלפחות ונמלא
אובלו כלל חילוף הוא מוסף על דמיו
הילכך פחות משויה פרוטה זה מחלל
על אותו עודף. אלמא לא פרקינן
בנמס' וכ"ש בפחות: **בסורס יפה**.
בשויה וה"ק כשם שכשנא לפורטה
בירושלים לא יקבלוה הימנו להדיא
ואסורים

אלא בשויה ויש מזולגין דמתיני יותר מכדי פתחה כך כשנא לחללה מחללה בשויה דמיס פחותים: **בסורס יפה**. שמחלל עליה כפי דמיס ודאין
שלה כך לא יחלל על זו אלא בדמיס ודאין שלה: **דפרי זילי לא מזולגין ביה**. דלע"ג דתנן נותן למעשר שני זילתא אשמועינן
דמחלל על סלע חסירה ולא אמרינן הכי הוא כאסימון או כמעוה היתמות (באסימון) אבל מרי זילי לחלל עליה מעשר דדמי סלע יפה
לא: **ביכורים**. הוקשו לתרומה דקרינהו רחמנא תרומה דלמר מר (מס' דף י"א) ותרומת ידן' אלו בכורים: **חיובן עליהן**
מיסא. זר או כהן טמא האובלו כמיו: **ותומש**. זר האובלן בשוגג דכתיב (ויקרא כג) ואם כי יאלל קדש כשגה וגו':
ואסורים